

DECIZIE

22 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Sveatoslav Moldovan, Ion Druță
Maria Ghervas, Mariana Pitic

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Slobodeniuc Elena, Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Oleg,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Dianei Slobodeniuc împotriva lui Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Elena, intervenient accesoriu Slobodeniuc Oleg cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie asupra bunurilor imobile, rectificarea înscrierilor din Registrul bunurilor imobile și declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare și cererea de chemare în judecată a Dianei Slobodeniuc împotriva lui Slobodeniuc Oleg cu privire la partajarea averii comune în devălmășie,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către Slobodeniuc Diana, casată hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 29 februarie 2016 și pronunțată o nouă hotărâre de admitere integrală a acțiunilor,

c o n s t a ț ă

La 26 iunie 2013, Slobodeniuc Diana a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Slobodeniuc Oleg, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Buiucani cu privire la desfacerea căsătoriei și determinarea locului de trai al copiilor minori.

La 23 octombrie 2013, reclamanta a depus cerere de majorare a pretențiilor din acțiune, solicitând instanței și partajarea averii comune în devălmășie dobândită în timpul căsătoriei cu soțul Slobodeniuc Oleg.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 03 septembrie 2014, pretenția cu privire la partajarea averii a fost separată într-un proces aparte.

În motivarea acțiunii, Slobodeniuc Diana a invocat că în timpul căsătoriei au procurat împreună cu Slobodeniuc Oleg terenul cu suprafața de 0, 0599 ha și nr. cadastral 8039217.092 și terenul cu suprafața de 0, 06 ha, nr. cadastral 8039217.093 situate în mun. Chișinău, com. Trușeni, sectorul de teren agricol cu suprafața de 0,

2592 ha și nr. cadastral 6039107.678 situat în sat. Micleușeni r-l Strășeni și autoturismul de model Dacia-Sandero cu n/î KAJ980 la prețul de 11700 Euro. Totodată, în timpul căsătoriei au fost procurate și următoarele bunuri de uz casnic: două televizoare de model „Samsung” și „LG” la prețul de 1000 lei fiecare, mobilă moale – 3000 lei, mobilă pentru odaie – 3000 lei, calculator pentru copii – 1500 lei, frigider „LG” – 2000 lei, mobilă pentru bucătărie – 3000 lei și mașină de spălat – 2000 lei.

Solicită reclamanta atribuirea cu drept de proprietate dânzei a următoarelor bunuri: terenul cu suprafața de 0, 06 ha și nr. cadastral 8039217.093 situat în mun. Chișinău, com. Trușeni, sectorul de teren agricol cu suprafața de 0, 2592 ha și nr. cadastral 6039107.678 situat în sat. Micleușeni r-l Strășeni, televizorul de model „Samsung”, mobila moale, calculatorul pentru copii, frigiderul și ½ din costul autoturismului de model Dacia-Sandero, adică suma de 5850 Euro ce urmează a fi încasată din contul lui Slobodeniuc Oleg. Totodată, a atribui cu drept de proprietate pârâtului următoarele bunuri: terenul cu suprafața de 0, 0599 ha și nr. cadastral 8039217.092 situat în mun. Chișinău, com. Trușeni, autoturismul de model Dacia-Sandero cu n/î KAJ980, televizorul de model „LG”, mobila pentru bucătărie, mobila pentru odaie și mașina de spălat.

La 16 decembrie 2013, Slobodeniuc Diana a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Elena, intervenient accesoriu Slobodeniuc Oleg cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie asupra bunurilor imobile și rectificarea înscrierilor din Registrul bunurilor imobile.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la 06 iulie 2001 a înregistrat căsătoria cu Slobodeniuc Oleg. Până la încheierea căsătoriei a lucrat în Italia și la revenirea în țară în anul 2001, a procurat personal apartamentul nr. 17 situat în mun. Chișinău str. Calea Ieșilor 61/4, care a fost înstrăinat prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 2010 din 08 septembrie 2006. Tot în anul 2001 a procurat apartamentul nr. 52 situat în mun. Chișinău str. Călărăși 67, care a fost înstrăinat prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 1667 din 05 iunie 2008. Împreună cu Slobodeniuc Oleg în anul 2008 au cumpărat o încăpere nelocativă situată în mun. Chișinău str. Independenței 10/2, înstrăinată ulterior prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 4217 din 09 septembrie 2011.

Indică Slobodeniuc Diana că în timpul căsătoriei, din banii obținuți în urma înstrăinării bunurilor imobile, a fost procurat lotul pomicol cu suprafața de 0,0692 ha, situat în mun. Chișinău com. Trușeni ÎP „La Fântână”, pe care soții au construit o casuță de vacanță cu suprafața de 75,7 m.p., unde reclamanta a locuit împreună cu copiii și Slobodeniuc Oleg până în luna iunie 2013, când a fost dată afară din casă de către ultimul. Terenul și construcția, necătând la faptul că a fost construită, finisată, amenajată și mobilată din banii comuni ai familiei, la insistența lui Slobodeniuc Oleg au fost înregistrate în Registrul bunurilor imobile cu drept de proprietate după părinții ultimului - Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Elena, care n-au contribuit cu nimic la procurarea lotului și construcția imobilului. De asemenea, reclamanta a procurat împreună cu soțul Slobodeniuc Oleg din banii comuni un teren extravilan cu suprafața de 0,0682 ha situat în mun. Chișinău com. Trușeni ÎP „Sănătatea”, dreptul de

proprietate asupra căruia a fost înregistrat după pârâții Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Elena.

Declară reclamanta că pârâții au alungat-o din casă împreună cu copiii minori, motivând că imobilul le aparține și doresc să-l înstrăineze, prima fiind impusă să locuiască la rude.

Solicită recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie a soților Slobodeniuc Diana și Slobodeniuc Oleg asupra terenului cu nr. cadastral 8039329.315 situat în mun. Chișinău com. Trușeni ÎP „Sănătatea” lot nr. 315 cu suprafața de 0,0682 ha și asupra terenului cu nr. cadastral 8039342.032 situat în mun. Chișinău com. Trușeni ÎP „La Fântână” și suprafața de 0,0692 ha și căsuței de vacanță cu suprafața de 75,5 m.p. nr. cadastral 8039342.032.01, precum și rectificarea corespunzătoare a înscrierilor din Registrul bunurilor imobile.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 29 iunie 2015, pricinile civile la cererea de chemare în judecată a Dianei Slobodeniuc împotriva lui Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Elena, intervenient accesoriu Slobodeniuc Oleg cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie asupra bunurilor imobile și rectificarea înscrierilor din Registrul bunurilor imobile și cererea de chemare în judecată a Dianei Slobodeniuc împotriva lui Slobodeniuc Oleg cu privire la partajarea averii comune în devălmășie, au fost conexate într-un singur proces.

La 13 octombrie 2015, Slobodeniuc Diana a depus cerere de completare a acțiunii, solicitând și declararea nulității, în temeiul art. 228 alin. (1) Cod civil, a contractelor de vânzare-cumpărare nr. 2148 din 15 mai 2003 și nr. 4487 din 15 septembrie 2010 prin care au fost procurate bunurile imobile cu nr. cadastrale 8039329.315 și 8039342.032, deoarece au fost încheiate prin comportamentul viclean al pârâților Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Elena, având înțelegere prealabilă cu fiul Slobodeniuc Oleg.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 29 februarie 2016, acțiunea Dianei Slobodeniuc cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie asupra bunurilor imobile, rectificarea înscrierilor din Registrul bunurilor imobile și declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare, a fost respinsă integral ca fiind neîntemeiată și tardivă, iar acțiunea cu privire la partajarea averii comune în devălmășie a fost admisă parțial. S-a atribuit Dianei Slobodeniuc cu drept de proprietate terenul cu suprafața de 0,06 ha nr. cadastral 8039217.093 situat în mun. Chișinău, com. Trușeni și sectorul de teren agricol cu suprafața de 0,2592 ha și nr. cadastral 6039107.678 situat în sat. Micleușeni r-l Strășeni, iar lui Slobodeniuc Oleg i s-a atribuit cu drept de proprietate terenul cu suprafața de 0,0599 ha nr. cadastral 8039217.092 situat în mun. Chișinău, com. Trușeni, cu obligarea ÎS „Cadastru” de a efectua modificările respective în Registrul bunurilor imobile. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2016, a fost admis apelul declarat de către Slobodeniuc Diana, casată integral hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 29 februarie 2016 și pronunțată o hotărâre nouă de admitere integrală a acțiunilor. Au fost recunoscute nule contractul de vânzare-cumpărare nr. 2148 din 15 mai 2003, încheiat între Găina Nicolae și Slobodeniuc Elena în partea

cumpărătorilor Slobodeniuc Elena și Slobodeniuc Grigorii, a lotului pomicol cu suprafața de 0,0692 ha, situat în mun. Chișinău, com. Trușeni, ÎP „La Fântână” și contractul de vânzare-cumpărare nr. 4487 din 15 septembrie 2010, încheiat între Mihailovschi Alexandr, Mihailovschi Ludmila și Slobodeniuc Grigorii, în partea cumpărătorilor Slobodeniuc Elena și Slobodeniuc Grigorii a lotului pomicol nr. 315, cu nr. cadastral 8039329.315, suprafața totală de 0, 0682, situat în extravilanul com. Trușeni, mun. Chișinău, amplasat în ÎP „Sănătatea”. A fost recunoscut dreptul de proprietate în devălmășie după Slobodeniuc Diana și Slobodeniuc Oleg asupra terenului cu nr. cadastral 8039329.315, situat în mun. Chișinău, com. Trușeni, ÎP „Sănătatea”, lot nr.315 cu suprafața de 0.0682 ha, terenului cu nr. cadastral 8039342.032, situat în mun. Chișinău, corn. Trușeni , ÎP „La Fântână”, cu suprafața de 0.0692 ha și construcția casuță de vacanță cu suprafața de 75.7 m.p., nr. cadastral 8039342.032.01 situată în mun. Chișinău, corn. Trușeni. S-a rectificat prin radierea dreptului de proprietate al lui Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Elena din Registrul bunurilor imobile asupra terenului cu nr. cadastral 8039329.315 prin introducerea în Registrul de Stat a proprietății după Slobodeniuc Diana și Slobodeniuc Oleg a câte ½ cotă-parte. S-a rectificat prin radierea dreptului de proprietate al lui Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Elena din Registrul bunurilor imobile asupra terenului cu nr. cadastral 8039342.032 și construcției casuță de vacanță cu nr. cadastral 8039342.032.01, situate în mun. Chișinău, com. Trușeni, cu introducerea în Registrul de Stat a proprietății după Slobodeniuc Diana și Slobodeniuc Oleg a câte ½ cotă-parte. Au fost atribuite Dianei Slobodeniuc cu drept de proprietate următoarele bunuri: teren (lot pomicol) cu suprafața de 0.06 ha, nr. cadastral 8039217.093, situat mun. Chișinău, com. Trușeni; sectorul de teren agricol cu suprafața 0,2592 ha, nr. cadastral 6039107.678 , situat sat. Micleușeni, r-1 Strășeni, televizorul „Samsung” cu costul de 1000 lei, mobila moale - 3000 lei, calculatorul pentru copii - 1500 lei, frigiderul „LG” - 2000 lei și ½ din costul autoturismului de model „Dacia- Sandero” în sumă bănească de 5850 euro, în lei moldovenești la cursul oficial al BNM, la momentul executării hotărârii. Lui Slobodeniuc Oleg i-au fost atribuite cu drept de proprietate următoarele bunuri: teren (lot pomicol) cu suprafața de 0,0599 ha, nr. cadastral 8039217.092, situat în mun. Chișinău , com. Trușeni, autoturismul de model „Dacia –Sandero” cu n/î KAJ-980 - costul 11700 Euro, televizor „LG” - costul 1000 lei, mobilă pentru bucătărie - 3000 lei, mobilă pentru odaie - 3000 lei și mașină de spălat - 2000 lei. S-a încasat în mod solidar din contul lui Slobodeniuc Grigorii, Slobodeniuc Elena și Slobodeniuc Oleg în beneficiul Dianei Slobodeniuc taxa de stat în sumă de 500 lei și 375 lei, în total suma de 875 lei. S-a încasat în beneficiul statului din contul Elenei Slobodeniuc taxa de stat în sumă de 384 lei, din contul lui Slobodeniuc Grigorii taxa de stat 3866,94 lei și din contul Slobodeniuc Oleg - 7992 lei.

La 13 decembrie 2016, în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) CPC, Slobodeniuc Elena, Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Oleg au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2016 și menținerea hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 29 februarie 2016.

În susținerea recursului, recurenții au invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, care a fost emisă fără elucidarea tuturor circumstanțelor importante pentru soluționarea justă a pricinii și cu aplicarea eronată a normelor de drept material.

La 06 ianuarie 2017, în adresa intimatei Slobodeniuc Diana a fost expediată copia recursului declarat de către Slobodeniuc Elena, Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Oleg, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 15 februarie 2017, recursul declarat de către Slobodeniuc Elena, Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Oleg a fost considerat admisibil.

La 20 februarie 2017, Slobodeniuc Diana a depus referință, solicitând respingerea recursului declarat de către Slobodeniuc Elena, Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Oleg ca fiind neîntemeiat. Consideră că bunurile mobile și imobile indicate în cererile de chemare în judecată, fiind dobândite în timpul căsătoriei cu Slobodeniuc Oleg, constituie proprietate în devălmășie a foștilor soți, fapt ce justifică temeinicia soluției instanței de apel privind partajarea averii litigioase.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, trimițând pricina spre rejudecare în prima instanță doar în cazul în care a constatat încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural specificate la art. 432 alin. (3) lit. d) și f).

Iar în conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. d) CPC, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces.

Alin. (5) din acest articol stipulează că temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 67 alin. (1) și (3) CPC, persoana interesată într-un proces pornit între alte persoane poate interveni în el alături de reclamant sau de pârât până la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanță dacă hotărârea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lui față de una din părți. Intervenientul accesoriu poate fi introdus în proces și la cererea uneia dintre părți sau din oficiul instanței.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că potrivit contractului de vânzare-cumpărare nr. 2148 din 15 mai 2003, încheiat între Găina Nicolae, în calitate de vânzător și Slobodeniuc Elena, în calitate de cumpărător, a fost înstrăinat lotul pomicol cu suprafața de 0,0692 ha, situat în mun. Chișinău, com. Trușeni, Întovărășirea Pomicolă „La Fântână” (f.d. 135, volumul II). În temeiul acestui contract, a fost înregistrat la 19 mai 2003 în Registrul bunurilor imobile nr. 8039342023 dreptul de proprietate asupra imobilului după Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Elena (f.d. 7-8, volumul I).

Prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 4487 din 15 septembrie 2010, Mihailovschi Alexandr și Mihailovschi Ludmila au înstrăinat lui Slobodeniuc Grigorii lotul pomicol nr. 315 cu numărul cadastral 8039329.315, suprafața totală de 0,0682, situat în extravilanul com. Trușeni, mun. Chișinău, amplasat în Întovărășirea Pomicolă „Sănătatea” (f.d. 140, volumul II). Dreptul de proprietate asupra imobilului dat a fost înregistrat la 22 octombrie 2010 după Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Elena (f.d. 10, volumul I).

Prin cererea de concretizare a acțiunii depusă la 13 octombrie 2015, intimata-reclamantă Slobodeniuc Diana a solicitat declararea nulității, în temeiul art. 228 alin. (1) Cod civil, a contractelor de vânzare-cumpărare nr. 2148 din 15 mai 2003 și nr. 4487 din 15 septembrie 2010 prin care au fost cumpărate bunurile imobile cu nr. cadastrale 8039329.315 și 8039342.032, invocând că încheierea acestora a fost determinată de comportamentul viclean al recurenților-pârâți Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Elena, având înțelegere prealabilă cu fiul Slobodeniuc Oleg.

Analizând circumstanțele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că în prezenta pricină a fost soluționată problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces, și anume ale lui Găina Nicolae, Mihailovschi Alexandr și Mihailovschi Ludmila, în condițiile în care sunt părți la contractele de vânzare-cumpărare a căror nulitate se solicită.

Astfel, pentru justa soluționare a litigiului, urmau a fi atrași în proces Găina Nicolae, Mihailovschi Alexandr și Mihailovschi Ludmila, or, prin declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare nr. 2148 din 15 mai 2003 și nr. 4487 din 15 septembrie 2010, la încheierea cărora ultimii au participat în calitate de vânzători, acestora le pot fi afectate drepturile, obligațiile și interesele legitime.

Mai mult ca atât, este imposibilă stabilirea de către instanța de judecată a faptului dacă actele juridice date au fost sau nu încheiate prin comportamentul dolosiv și viclean al cumpărătorilor Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Elena, fără audierea vânzătorilor Găina Nicolae, Mihailovschi Alexandr și Mihailovschi Ludmila.

În acest sens, se reiterează că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982) și din moment ce drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, dar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CEDO, hot. Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).

Reieșind din cele enunțate, instanța de recurs consideră imposibilă corectarea erorii admise de către Judecătoria Buiucani mun. Chișinău în condițiile procedurii prevăzute de către legislația procesuală, motiv pentru care pricina urmează a fi restituită spre rejudecare în instanța de fond.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat soluționarea problemei drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către

Slobodeniuc Elena, Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Oleg, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2016 și hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 29 februarie 2016, cu restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de fond urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Slobodeniuc Elena, Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Oleg.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2016 și hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 29 februarie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Dianei Slobodeniuc împotriva lui Slobodeniuc Grigorii și Slobodeniuc Elena, intervenient accesoriu Slobodeniuc Oleg cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie asupra bunurilor imobile, rectificarea înscrierilor din Registrul bunurilor imobile și declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare și cererea de chemare în judecată a Dianei Slobodeniuc împotriva lui Slobodeniuc Oleg cu privire la partajarea averii comune în devălmășie, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Judecătoria Chișinău (Sediul Buiucani), în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Ion Druță

Maria Ghervas

Mariana Pitic